Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U101021

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 27-10-2023

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Омельченко Світлана В'ячеславівна
2. Svitlana Omelchenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2531-6864

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 032

Назва наукової спеціальності: Історія та археологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 36884 Історія науки й техніки (032 Історія та археологія)

Дата захисту: 13-11-2023

Спеціальність за освітою: «Українська мова і література»

Місце роботи здобувача: Тульчинський фаховий коледж культури

Код за ЄДРПОУ: 02214403

Місцезнаходження: вул. Миколи Леонтовича, 52, Тульчин, Тульчинський р-н., 23600, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Держадміністрація

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ID 2067

Повне найменування юридичної особи: Національна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496797

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 10, Київ, 03127, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496797

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 10, Київ, 03127, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 12.09.09

Тема дисертації:

1. Професор К.В. Дубняк (1890–1948) – учений та популяризатор науки й освіти в Україні

2. Omelchenko S.V. Professor K.V. Dubniak (1890–1948) □ scientist and popularizer of science and education in Ukraine

Реферат/анотація:

1. Дисертаційна робота є системним науковим історичним дослідженням, у якому на основі аналізу комплексу репрезентативних джерел і застосування сучасних методологічних засад вивчено творчу спадщину видатного вченого та популяризатора науки й освіти України професора Костянтина Володимировича Дубняка (1890–1948). Висвітлено його життєвий шлях, просвітницько-педагогічну, краєзнавчу, економічну, бібліографічну, видавничу, лексикографічну, теоретико-методичну і спеціалізовану дослідницьку діяльність і внесок в організаційну розбудову функціонування окремих напрямів вітчизняної науки. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і літератури, додатків. У вступі обґрунтовано актуальність теми, відображено зв'язок із науковими програмами, планами і темами. Визначено мету та завдання, об'єкт і предмет, хронологічні й територіальні межі, наукову

новизну і практичне спрямування здобутих результатів. Розкрито особистий внесок здобувача, наведено дані щодо апробації результатів, кількість публікацій, подано структуру дисертації. Наукова новизна дисертації полягає в тому, що вперше в українській історіографії на документальній основі здійснено всебічне, комплексне вивчення творчої біографії, науково-організаційної та педагогічної діяльності професора К.В. Дубняка. Визначено найважливіші чинники становлення його як науковця. Серед них: родинне й освітянське оточення, підтримання прогресивних поглядів попередників, широкі наукові та проукраїнські інтереси. Запропоновано періодизацію професійної діяльності в галузевих установах, визначено роки найбільш активної творчої діяльності вченого – «київського» і «харківського» періодів. Проведено історико-науковий аналіз здобутків ученого за основними напрямами його творчих напрацювань у вітчизняній науці, передусім у теоретико-методичній і спеціалізованій дослідницькій діяльності, внесок в організаційну розбудову функціонування СГНКУ та ін. У контексті комплексного дослідження персоналізований підхід дозволив визначити найважливіші етапи розвитку дотичних наукових напрямів галузі природничих, економічних і гуманітарних наук, надати історії вітчизняної науки й техніки початку ХХ ст. портретної характеристики, актуалізувати людиновимірні аспекти пошукової роботи. Відповідно до цього визначено завдання вивчення наукової спадщини визнаного українського вченого професора К.В. Дубняка у системі вказаних наук 20-х років ХХ ст., де він проявив себе особливо активно. Наукова біографія професора К.В. Дубняка вперше стала об'єктом комплексного дисертаційного дослідження. Аналіз стану наукової розробки основоположних питань теми дисертаційної роботи засвідчив відсутність системних фундаментальних досліджень. Доведено, що опубліковані праці лише фрагментарно розкривають життєвий і творчий шлях, а також доробок ученого. За результатами аналізу джерельної бази вдалося з'ясувати значення концептуальних засад наукової спадщини К.В. Дубняка для становлення і розвитку природознавчої і, насамперед, аграрної науки, освіти та бібліографії в Україні. Визначено основні події життя і простежено творчу долю К.В. Дубняка у контексті історичних і суспільних умов у країні перших десятиліть ХХ ст. Проаналізовано чинники, що вплинули на формування особистісно-індивідуального потенціалу, громадянських поглядів і наукових переконань ученого. Досліджено його просвітницьку діяльність та основні віхи приватного життя. Вперше встановлено, що у вченого був син Костянтин, доля якого розчинилася у вирі сфабрикованих каральними органами політичних процесів 30-х рр. ХХ ст. Вперше здійснено авторську періодизацію науково-педагогічних студій професора К.В. Дубняка. Встановлено його активну професійну позицію у пошуку інноваційних шляхів подальшого розвитку освітньої думки на Полтавщині, Ставропіллі, Київщині та Харківщині. Закладені ним основні принципи щодо розвитку галузі й нині залишаються затребуваними з точки зору навчально-виховного, науково-практичного, культурно-освітнього значення за умов європейських сподівань держави, як один із визначальних чинників формування національної свідомості.

2. This thesis is a systemic scientific historical study about the creative heritage of the prominent scientist and the popularizer of science and education of Ukraine Professor K.V. Dubniak (1890–1948). It based on the analysis of the complex of representative sources and the use of modern methodological principles. Our focus is on Dubniak's life path, educational-pedagogical, ethnographic, economic, bibliographic, publishing, lexicographic, organizational, methodological and scientific activities and contribution to the development of domestic scientific thought. The thesis consists of an introduction, three chapters and conclusions, list of sources and literature and applications. The introduction substantiates the relevance, reflects the connection with scientific programs, plans and topics. The purpose and tasks, object and subject, chronological and territorial borders, scientific novelty and practical direction of the obtained results are determined. The applicant's personal contribution is offered. The author gives the data on approbation of results and a number of publications. The thesis's scientific novelty is a comprehensive study of scientific biography, scientific-organizational and pedagogical activities of Professor K.V. Dubniak on a documentary basis for the first time in Ukrainian historiography. We have found the rare documents and identified the most important factors of the scientist's formation. Among them are family and educational environment, support of the progressive views of his predecessors and broad scientific and pro-Ukrainian interests. In addition, we have proposed the periodization of his professional activity in the branch institutions. We have determined the most productive years of the scientist's creative activity as «Kyiv» and «Kharkiv» periods. The historical-scientific

analysis of creative achievements of the scientist in the main directions of his scientific works is carried out. Personalized approach allowed identifying the most important stages in the development of scientific areas in the domestic scientific thought, primarily in theoretical-methodical and specialized research activities, contribution to the organizational development of the functioning of the Agricultural Scientific Committee of Ukraine, etc. In the context of comprehensive research, a personalized approach made it possible to determine the most important stages of the development of related scientific directions in the natural, economic and humanitarian sciences, to provide the history of domestic science and technology of the beginning of the 20th century with portrait characteristics, to actualize the human-dimensional aspects of research work. We have done the task to study the scientific heritage of the recognized Ukrainian scientist Professor K.V. Dubniak in the system of these sciences in the 20's of the XX century, where he was particularly active. The scientific biography of Professor K.V. Dubniak became the object of dissertation research for the first. Analysis of the current state of scientific development of the fundamental problems of the thesis showed the lack of comprehensive basic research, and published works only partially, fragmentarily reveal the life and creative path of the scientist. According to the results of the analysis of the source base, we have established that together they had allowed achieving the goal of the dissertation research – to show the importance of the conceptual foundations of the Professor K.V. Dubniak's scientific heritage for the development of agricultural science, education and bibliography of Ukraine. It is determined the main events of life and the creative destiny in the context of historical and social conditions of the first decades of the XX century. We have analyzed the factors that influenced the formation of personal and individual potential, civic views and scientific beliefs. Particular attention is given to the scientist's educational activity and private life are investigated. We first established that Professor K.V. Dubniak had a son Kost. Almost all information about his further fate was lost in the vortex of the repressive thirties of the XX century. For the first, we presented our own periodization of Professor K.V. Dubniak's scientific and pedagogical studies. It has established his active professional position in the search for innovative ways of developing pedagogical thought in Poltava, Stavropol, Kyiv and Kharkiv regions. His contribution to the development of this science still have important educational, scientific-practical, cultural and educational significance in the context of building an independent state, which was and remains one of the determining factors in the formation of national consciousness.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Омельченко С. В. Краєзнавство як складова суспільної географії у творчому доробку професора К. В. Дубняка (1890–1948). Історія науки і біографістика: електрон. наук. фах. вид. 2021. № 1. С. 44–60. URL: http://inb.dnsgb.com.ua/current/04.pdf
- 2. Омельченко С. В. Науково-педагогічні студії професора К. В. Дубняка (1890–1948). Вчені записки Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського. Серія «Історичні науки». 2021. Т. 32 (71), № 2. 221 с. С.183–190. URL: http://www.hist.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/2_2021/28.pdf?fbclid=IwAR3LGzZ_Cvtbp8j7d1pqgjVqxRCeyMtu5DetCJUSjTeWVo
- 3. Омельченко С. В. Життєвий і творчий шлях Костянтина Дубняка (1890–1948): від новаторства до забуття. Society. Document. Communication. Соціум. Документ. Комунікація. зб. наук. праць. Переяслав:

ФОП Домбровська Я. М. 2023. Вип. 18. 330 с. С. 253–271. URL: https://sdc-journal.com/index.php/journal/article/view/500/403

- 4. Омельченко С. В. Бібліографічні студії професора К. В. Дубняка (1890–1948). KELM (Knowledge, Education, Law, Management): Polish Scientific Journal. 2020. № 8 (36). 245 p. P. 11–14. URL: http://kelmczasopisma.com/en/jornal/36
- 5. Омельченко С. В. Внесок К. В. Дубняка (1890–1948) у становлення й розвиток українського краєзнавства. Матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції «Суспільні науки у 2018 році». Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2018. 78 с. С. 63–65. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/23277/1/T_Kuprii_Imagologichni%20obrazy%20ukrainskogo%20suspilstv
- 6. Омельченко С. В. Внесок К. В. Дубняка (1890–1948) у становлення й розвиток української бібліографії. Збірник праць XVI Міжнародної молодіжної науково-практичної конференції «Історія розвитку науки, техніки та освіти», присвяченої 120-річчю Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Київ. 2018. 200 с. С. 37–39. URL: https://ela.kpi.ua/handle/123456789/53643
- 7. Омельченко С. В. К. В. Дубняк (1890–1948) – видатна постать українського краєзнавства. Двадцять третя Всеукраїнська наукова конференція молодих істориків науки, техніки і освіти та спеціалістів, присвячена 100-річчю Національної Академії наук України: мат. конф., 20 квітня 2018 р. Київ. 2018. 223 с. С. 135–136.
- 8. Омельченко С. В. З творчого доробку науковця 20–30-х років XX століття Костянтина Дубняка (1890–1948). Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Історико-філософські дослідження молодих учених» (26 квітня 2018 р.). Суми: ФОП Цьома С. П., 2018. 234 с. С. 186–187.
- 9. Омельченко С. В. Костянтин Дубняк (1890–1948) – видатний книгознавець та бібліограф. Історія освіти, науки і техніки в Україні: матеріали XIII Всеукр. конф. молодих учених та спеціалістів, Київ, 18 трав. 2018 р. / НААН; ННСГБ; Рада молодих вчених НААН [та ін.]; уклад. В. А. Вергунов, А. С. Білоцерківська, Х. М. Дмитрієва; редкол.: В. А. Вергунов (голова). Вінниця: ФОП Корзун Д. Ю., 2018. 496 с. С. 117–119.
- 10. Омельченко С. В. Учений Костянтин Дубняк (1890-1948): тривале повернення із забуття. Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи / [редактори-упорядники: Я. Гжезяк, І. Зимомря, В. Ільницький]. Конін-Ужгород-Дрогобич: Посвіт, 2018. 384 с. С. 43–45. https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/19758/1/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%
- 11. Омельченко С. В. «Матеріали сільсько-господарської бібліографії України» К. В. Дубняка – цінне інформаційне джерело з вивчення історії аграрної науки. Історія освіти, науки і техніки в Україні: матеріали XIV Всеукр. конф. молодих учених та спеціалістів, Київ, 17 трав. 2019 р. / НААН; ННСГБ; Рада молодих вчених НААН [та ін.]; уклад. В. А. Вергунов, А. С. Білоцерківська, Х. М. Дмитрієва; редкол.: В. А. Вергунов (голова). Київ: КОМПРИНТ, 2019. 677 с. С. 187–189. URL: http://dnsgb.com.ua/files/obkl-zbirnyk-konf-2019.pdf
- 12. Омельченко С. В. Актуальні питання видавничої справи у праці К. В. Дубняка «Сільсько-господарська видавнича продукція на Україні в 1922 році». Інтеграція освіти, науки та бізнесу в сучасному середовищі: зимові диспути: тези доп. І Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 6–7 лютого 2020 р. Дніпро, 2020. Т. 2. 571 с. С. 491–494 (Integration of Education, Science and Business in the Modern Environment: Winter Debates: abstracts of the 1st International Scientific and Practical Internet Conference, February 6–7, 2020. Dnipro, 2020. P.2. 571 p.) С. 491–494. URL: http://www.wayscience.com/wp-content/uploads/2020/02/TOM-3-Zbirnik-1-mizhnarodna-nauk-prakt-int.-konf-Winter-Debates.pdf
- 13. Омельченко С. В. Внесок К. В. Дубняка (1890–1948) у розбудову вітчизняної сільськогосподарської економіки. Історія освіти, науки і техніки в Україні: матеріали XV Всеукр. конф. молодих учених та спец., присвяч. ювіл. датам від дня народж. видатних учених в галузі аграрних наук Вольфа Мойсея Михайловича (1880–1933), Осьмака Кирила Івановича (1890–1960), академіка НАН України та НААН Созінова Олексія Олексійовича (1930–2018), Київ, 15 трав. 2020 р. / НААН, ННСГБ; уклад.: Вергунов В. А., Аннєнкова Н. Г. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ, 2020. С. 108–109. URL:

http://eportfolio.kubg.edu.ua/data/conference/5608/document.pdf

- 14. Омельченко С. В. Чинники формування наукового світогляду професора Костя Дубняка (1890–1948). Історія освіти, науки і техніки в Україні: матеріали VI Всеукраїнської наукової конференції молодих учених та спеціалістів. 14 трав. 2021 р. Київ, 2021. 361 с. С. 112–115. URL: http://dnsgb.com.ua/files/XVI-konf-2021.pdf
- 15. Омельченко С. В. Науково-педагогічна і просвітницька діяльність К. В. Дубняка у період німецької окупації Харкова 1941–1943 рр. Науково-інноваційний розвиток агровиробництва як запорука продовольчої безпеки України: вчора, сьогодні, завтра:матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції, Київ, 19–20 квітня 2023 р. / НААН, ННСГБ, Ін-т історії аграрної науки, освіти та техніки, Ін-т СГ Північного Сходу НААН. Вінниця, ТОВ «ТВОРИ», 2023. С. 181–184. URL: https://dnsgb.com.ua/assets/files/2023/06/zbirnik-konf_04_2023.pdf

Наукова (науково-технічна) продукція: наукові статті

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0116U002099; 0116U002103

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вергунов Віктор Анатолійович
2. Viktor Vergunov

Кваліфікація: д. і. н., д.с.-г.н., професор, академік, 07.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5476-4845

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496797

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 10, Київ, 03127, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Попик Володимир Іванович

2. Volodymyr Popyk

Кваліфікація: д. і. н., професор, член-кор., 27.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8746-1026

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

Код за ЄДРПОУ: 05417058

Місцезнаходження: проспект Голосіївський, буд. 3, Київ, 03039, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Корновенко Сергій Валерійович

2. Serhii Kornovenko

Кваліфікація: д.і.н., професор, 07.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6268-2321

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125622

Місцезнаходження: бульвар Шевченка, буд. 81, Черкаси, Черкаський р-н., 18031, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Щебетюк Наталія Борисівна

2. Nataliia Shchebetiuk

Кваліфікація: д. і. н., старший науковий співробітник, 07.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3332-1981

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496797

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 10, Київ, 03127, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Корзун Олена Вікторівна

2. Olena V. Korzun

Кваліфікація: д. і. н., доц., 07.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8532-9232

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496797

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 10, Київ, 03127, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Демуз Інна Олександрівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Демуз Інна Олександрівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Підгайна Тетяна Миколаївна
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна